Journal of Islamic Crafts, 2024; 8 (1): 51-68

Journal of Islamic Crafts

DOI: 10.66224/jic.8.1.330

Original Paper Open Access

Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

Examining the index components of Art Nouveau style with an emphasis on the combined works of metal and glass

Mahdieh Sadat Hosseini[1], **Arezoo Khanpour**[2*]

1.Master of Islamic Art, Faculty of Industrial Arts, Tabriz Islamic Art University, Tabriz, Iran

2. Assistant professor, Faculty of Industrial Arts, Tabriz Islamic Art University, Tabriz, Iran

Received: 2024/02/15 Accepted: 2024/06/09

Abstract

Art Nouveau is considered an early modern artistic style of the late 19th century, which was welcomed by a diverse range of artists in various fields in many countries. The heyday of this movement is at the end of the 19th century and the beginning of the 20th century, which can be seen with the growing use of organic motifs and curved shapes in the artworks of the most European countries. One of the most important characteristics of the art nouveau style is the use of motifs inspired by eastern art, especially Islamic art, emphasis on the simultaneous use of two materials together to create practical works, and the extensive use of plant and curved motifs in the design of works. The functional integration of metal and glass in the design of works of this style is considered the main issue of this research. The main purpose is to examine the combined works of metal and glass in art nouveau style works, exploring the function of different methods of making and decorating two materials, metal and glass, in the design and construction of works of this style. The study is conducted through descriptive-analytical methodology and data has been collected based on library sources. The findings revealed that the artists of the Art Nouveau style tried to decorate their works with a practical nature by highlighting the combination of different materials with the use of organic and circular motifs. Emphasizing the aspects of application and decoration in the combination of different materials is one of the most obvious features of Art Nouveau style works.

Keywords:

Art Nouveau style, Glass and Metal, Style or Movement

* Corresponding Author: a.khanpour@tabriziau.ac.ir

©2024 by the Authors.This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license)
https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]

Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

Introduction

Art Nouveau, emerging in late 19th-century France, was a design movement deeply inspired by nature, emphasizing curved lines and floral motifs. A key tenet of the style was the combination of diverse materials. This paper examines the Art Nouveau style through a case study of combined metal and glass works by indicator artists. By analyzing the utilization of materials and motifs, this research aims to provide practical strategies for contemporary industrial arts design.

Materials and Methods

In this research, the works of five prominent artists in the Art Nouveau movement who used the combination of metal and glass in creating their works have been studied and examined. On this basis, five works from each artist are selected and subjected to technical study in terms of form, role, and construction method. The artists under study are considered to be among the most prominent pioneers of the Art Nouveau style, who were selected through purposeful preferential sampling by the authors of this article.

Results

Art Nouveau emerged as an outgrowth of the English Arts and Crafts movement, of which William Morris was a key member. The movement was a revolt against the modern age of mechanization and an attempt by Morris and other artists to realize John Ruskin's philosophy that true art should be both beautiful and useful. "They saw the artistic world in the process of collapse due to industrialization and tried to find a way to return to some of the standards of beauty, simplicity, and craftsmanship that they associated with previous centuries, especially the Middle Ages. The ideas of this movement spread rapidly throughout Europe. What was hidden in this movement was the theory of the integration of the arts based on the knowledge of the artistic principles of linear dynamic movement" (p. 78). (Arnason, 1995)

Discussion

Art Nouveau is a movement in the mid-nineteenth century that many thinkers consider the starting point for entering the field of modern art. "Art Nouveau is an elegant and unified style that flourished from the early 1880s until the beginning of World War I. "This style was, in fact, as important a development as the Industrial Revolution and the Machine Age" (Sternau, 1996, 5). "Glass, in the Art Nouveau style, contributed to the internationalization of decoration—which had been steadily developing in the 1890s. The source of these artistic ideas was William Morris, who orientalized the aesthetic and mystical movement of the Pre-Raphaelite and Symbolist painters. Art Nouveau decoration took two forms. The one that developed most in France and Belgium was inspired by nature and created a decorative idiom by delving into curved forms, plant forms, stems and vines; and the second was the two-dimensional, linear and symbolic concept of Art Nouveau. It can be argued that Emile Gallé was without a doubt the most outstanding glass artist of this period. Perhaps even the greatest artist of the entire era (Klein & Dan, 2000, 199).

Artist's work	Linear design	Technique	Application	Explanations
(Lahor, 2007,p. 174)		The glass body is made by blowing, and the metal part is cast and then connected to the glass part.	Lamp, Lighting	Design inspired by nature, flowers and insects
(Wolf,2015,p. 159)		The glass body is blown into a mold, and the metal part is cast and then connected to the glass part.	Lidded container	The floral and plant motifs are decorated with the glass enamel technique.

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

(URL1)		The glass body is made by blowing and the metal part is made and added by casting.	Lamp, Lighting	Inspiration from nature
(URL1)	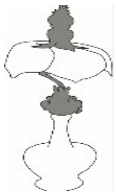	The glass part of the vase is made by casting into the glass body and the metal part is made by casting and connected to each other.	Lamp, Lighting	Inspiration from Flower
(Fahr Backer,2007, p. 17)		The glass body is blown and painted, and the metal base is cast.	Container	The flower painted on the glass is completely natural.

Table 1: Study of the combined effects of metal and glass, Emile Gallé.
Rene Lalique's creative ideas are often taken from nature. The forms of animals and plants are made very similar to living specimens.

Artist's work	Linear design	Technique	Application	Explanations
(Bayer & Waller, ٢٠٠٥, p. ١٠٢)	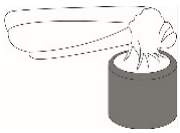	The glass section is made using a casting technique and is placed on the metal section as a handle.	Lidded container	The glass dragonfly is realistic.
(Bayer & Waller, ٢٠٠٥, p. ١٩)		Glass casting and adding a metal section as a frame and holder	Necklace	A human figure with a plant wall.
(Bayer & Waller, ٢٠٠٥, p. ٦٦)		The glass part is decorated with carvings and the metal part is installed on the glass body after casting.	Perfume bottle	The painting on the container represents man and nature.
(Elliott, ٢٠٠٥, p. ١٠٢)	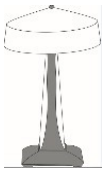	The glass is cast in a mold and then painted, and the metal base is cast.	Lamp, Lighting	Plant pattern
		The glass and metal parts are cast and then connected together.	Wall mural	Human design with tree branch-like walls

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

(Fahr Becker, ۲۰۰۷, p. ۸۵)				

Table 2: shows that Rene Lalique's works make use of various techniques in the glass sector, which often uses the cold casting method of glass for construction and then combines it with cast metal pieces such as bronze. The importance of application is seen in these works, which are often used for lighting, perfumes, jewelry, lamps, and containers.

Conclusion

After the Industrial Revolution and the introduction of art in the form of visual arts and as two-dimensional works presented in galleries, the Art Nouveau style was actually an effort by artists to reuse art in applied works and to bring art into the lives of the middle class. Therefore, the works created during this period, using decorative patterns, had applications and uses in daily life and were accessible to the middle class. One of the most prominent visual characteristics of this style is the extensive use of decorative patterns, which mostly included floral, animal, and circular patterns. We have repeatedly witnessed the use of oriental patterns in the works of this style, and a study of these characteristics shows that this influence was not only in patterns, but also in composition, form, and color in the works of the Art Nouveau style. By studying the works of prominent artists of the Art Nouveau movement who used the combination of metal and glass in their works, it becomes clear that most of the works had a functional nature, such as lighting, containers, and vases. The metal part is often used as a support and base and contains plant decorations and circular and curved forms, and in some cases we witness human forms in the form of a sculptured figure with flowing clothes that show the body's posture. The metal part is usually made by casting and then the glass part is attached to it. The decorations used in the glass section are in accordance with the metal section and in most cases include floral, animal and decorative patterns. The method of making the glass section is free blowing and in some cases blowing into a mold. The color in these works is observed in the glass sections and has been done using engraving and painting methods, and in some cases the glass has been decorated with the cutting technique.

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

هنرهای صناعی اسلامی، ۱۴۰۳؛ ۸ (۱): ۶۸-۵۱

هنرهای صناعی اسلامی

DOI: 10.66224/jic.8.1.330

مقاله پژوهشی

دسترسی آزاد

بررسی مؤلفه‌های شاخص سبک آرت‌نوو با تأکید برآثار تلفیقی فلز و شیشه

مهدیه‌سادات حسینی[۱]، آرزو خانپور[۲*]

۱. کارشناسی ارشد هنر اسلامی، دانشکده هنرهای صناعی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران

۲. استادیار دانشکده هنرهای صناعی، دانشگاه هنر اسلامی تبریز، تبریز، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۱/۲۶ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۰

چکیده

آرت‌نوو از اولین سبک‌های هنری اواخر قرن نوزدهم (م) است که به واسطه‌ی طیف متنوعی از هنرمندان در رشته‌های مختلف در بسیاری از کشورها مورد استقبال قرار گرفت. اوج شکوفایی این جنبش در اواخر قرن نوزدهم و آغاز قرن بیستم میلادی است که با افزایش نقوش ارگانیک و شکل‌های منحنی شده در اغلب کشورهای اروپا مشاهده می‌شود. از مهمترین شاخصه‌های سبک آرت‌نوو می‌توان به بهره‌مندی از نقوش هنر شرق به خصوص هنر اسلامی، تأکید بر استفاده همزمان از دو ماده در کنار یکدیگر برای ساخت آثار کاربردی و به کارگیری گسترده از نقوش گیاهی و منحنی در طراحی آثار این سبک اشاره کرد. چگونگی بهره‌مندی از دو ماده فلز و شیشه در طراحی آثار این سبک مسئله اصلی این پژوهش محسوب می‌گردد. هدف از این پژوهش بررسی آثار تلفیقی فلز و شیشه در آثار سبک آرت‌نوو است که درصدد پاسخ به پرسش است که چگونه از شیوه‌های مختلف ساخت و تزیین دو ماده فلز و شیشه در طراحی و ساخت آثار این سبک استفاده شده است؟ این پژوهش بر اساس هدف از نوع کاربردی و بر اساس ماهیت و روش از نوع توصیفی- تحلیلی است. گردآوری اطلاعات آن به صورت کتابخانه‌ای انجام گرفته است. بر اساس مطالعات صورت گرفته و نتایج حاصل می‌توان گفت که هنرمندان سبک آرت نوو با تأکید بر تلفیق مواد مختلف در کنار هم تلاش نمودند تا آثار خود را با ماهیت کاربردی با استفاده از نقوش گیاهی و مدور تزیین نمایند. تأکید بر وجوه کاربرد و تزیین در تلفیق مواد مختلف از بارزترین ویژگی‌های آثار سبک آرت نوو محسوب می‌گردد.

واژگان کلیدی

سبک آرت‌نوو، هنر تلفیقی، شیشه و فلز، سبک یا جنبش.

*مسئول مکاتبات a.khanpour@tabriziau.ac.ir

©2024 by the Authors.This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license)
https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

۱. مقدمه

سبک آرت نوو یا همان هنر نو از نیمه دوم قرن نوزدهم و در کـشور فرانـسه شکل گرفت. این سبک در آن زمان به عنوان سبکی معرفی شد که می‌تواند تا حدی گسترش پیدا کند و سبک‌ها، جنبش‌ها و حرکت‌های هنری دیگری را نیز درون خود بگنجاند. در واقع سبک آرت‌نوو به جای آن‌که در عصر ماشینی شـدن و انقلاب صـنعتی روند عادی دوران خود را طی کند، به دنبال پیشـه‌وری و هنر دسـتی رفت و تأکید بیشـتری بر آن داشـت. بیان هنری آرت‌نوو از نگرش و مطالعه نوین به طبیعت سـرچشـمه گرفته اسـت که در ابتدا سـطوح خطی و نقوش آبسـتره گیاهی تزیین‌گرا بود. هنرمندان این سـبک با همه تلاشـشـان آمادگی کافی برای به دسـت آوردن دیدگاهی کاملا انتزاعی و غیرطبیعت‌گرایانه نداشـتند. به همین دلیل در بخش عظیمی از نقش و نگارهای و تزیین‌های خود از ا شکال گیاهان طبیعی بهره گرفتند. این ـسبک را می‌توان به عنوان نقطه اتصالی میان سبک‌های قدیمی و همین‌طور رویکردهای مدرن قرن بیسـتم دانسـت؛ که تأثیرپذیری از عنصـر طبیعت نقش اصـلی را در آن ایفا نموده اسـت. آرت‌نوو از فرم‌ها و سـاختارهای طبیعی به ویژه خطوط منحنی ومواج گل‌ها و گیاهان متأثر بود. بررسـی مبانی زیبایی‌شـناسـی تزیینات اسـلامی و شـناخت طرح‌های انتزاعی به منظور آراسـتن و تزیین اشـیاء و سـطوح بناها، هنرمندان آرت نوو را به خود جلب کرد و تأثیرات بسیاری بر آثار آنان گذاشت. تأکید بر تلفیق مواد مختلف از ویژگی‌های شـاخص و بارز آثار این سـبک اسـت. در این پژوهش با مطالعه مؤلفه‌های سـبک آرت نوو، به بررسـی آثار تلفیقی فلز و شیشه با مطالعه موردی بر آثار پنج هنرمند شاخص این سبک پرداخته شده است. از رهیافت‌های اصـلی آرت‌نوو تلفیق متریال‌های مختلف در کنار یکدیگر بوده اسـت. اسـتفاده از نقوش و موتیف‌های گیاهی به کار رفته توسـط هنرمندان دوره آرت نوو در این پژوهش مورد بحث قرار می‌گیرد. بررسـی چگونگی بهره‌مندی از دو ماده متفاوت در کنار یکدیگر در طراحی آثار کاربردی می‌تواند منجر به ارائه راهکارهای عملیاتی در حوزه طراحی محصولات هنرهای صناعی معاصر گردد.

۲. پیشینه پژوهش

در بررسـی مطالعات صـورت گرفته در حوزه سـبک آرت‌نوو، اکثر منابع به زبان انگلیسـی هسـتند و کمتر پژوهشـگران ایرانی در این زمینه اقدام به پژوهش نمودهاند. مریم موذن و حوا رئیسـی در مقاله پژوهشـی، سـبک آرت‌نوو و تأثیر آن را بر دنیای مدرن مورد بررسـی قرار دادهاند ۲۰۲۲(Moazen & Raisi,). در مقاله «بررسـی سـیر تاریخ آرت‌نوو و تأثیرپذیری آن از هنر و معماری اسـلامی و ایرانی» به این موضـوع پرداخته شـده اسـت ۲۰۱۳(Rafiei,). در مقاله‌ای با عنوان «تأثیر و تأثر هنر اسـلامی بر هنر آرت نوو» به معرفی جنبش آرت‌نوو و پیشـگامان این هنر درصـدد اسـت نشـان دهد تا چه حد این رویکردها در اروپا ملهم از هنر ایران و شـرق بوده اسـت ۲۰۱۳(Ahmadi Moghadam,). خانم مهابادی در نشـریه هنرهای تجسـمی در مقاله‌ای با عنوان «تأثیر هنر اسلامی بر آرت نوو و جنبش هنر و صنایع» این سبک را مورد تحلیل قرار داده است ۲۰۰۵(Mahabadi,). در کتاب «آرت‌نوو (هنر نو)» به بررسی تحولات سـبک جدید در قرن نوزدهم پرداخته شـده اسـت ۲۰۱۹(Sembach,). فصـلنامه معماری و سـاختمان بررسـی تأثیر طبیعت‌گرایی سـبک آرت‌نوو بر معماری اواخر قرن نوزده را مورد مطالعه و بررسـی قرار داده اسـت ۲۰۰۵(Khani, Hassan). پژوهش‌های زیادی در حوزه آرت‌نوو صـورت نگرفته اسـت و منابع کمی به زبان فارسی یافت شد.

۳. مواد و روش ها

این پژوهش بر اسـاس هدف از نوع کاربردی و بر اسـاس ماهیت و روش از نوع توصـیفی- تحلیلی اسـت. گردآوری اطلاعات آن به صـورت کتابخانه‌ای انجام گرفته اسـت. بر اسـاس مطالعات صـورت گرفته و نتایج حاصـل می‌توان گفت که هنرمندان سـبک آرت نوو با تأکید بر تلفیق مواد مختلف در کنار هم تلاش نمودند تا آثار خود را با ماهیت کاربردی با اسـتفاده از نقوش گیاهی و مدور تزیین نمایند. تأکید بر وجوه کاربرد و تزیین در تلفیق مواد مختلف از بارزترین ویژگی‌های آثار سبک آرت نوو محسوب می‌گردد.

در این پژوهش آثار پنج تن از هنرمندان شـاخص در جنبش آرت‌نوو که از تلفیق فلز و شـیشـه در خلق آثار خود اسـتفاده نمودهاند، مورد مطالعه و بررسـی قرار گرفته اسـت. بر این اسـاس پنج اثر از هر یک از هنرمندان انتخاب و مورد مطالعه فنی در فرم، نقش و شـیوه سـاخت قرار می‌گیرد. هنرمندان مورد مطالعه از شاخص‌ترین پیشگامان سبک آرت نوو محسوب می‌گردند که به صورت نمونه‌گیری ترجیحی هدفمند توسط نگارندگان این مقاله انتخاب شده‌اند.

۳-۱. سبک آرت‌نوو

آرت‌نوو[1] جنبشی در میانه قرن نوزدهم است که بسیاری از اندیشمندان آن را نقطه عطفی برای ورود به حوزه هنر مدرن می‌دانند. «آرت‌نوو سبک ظریف و یکپارچه‌ای است که در اوایل دهه ۱۸۸۰ تا آغاز جنگ جهانی اول شکوفا شد. این سبک در واقع مانند انقلاب صنعتی و عصر ماشینی از رویدادهای مهم قرن بود»(Sternau,1996,5). سبک آلمانی زبان این جنبش به نام یوگن استیل (سبک جوان) معروف شد. سبک آرت‌نوو، سبکی تزیینی بود که در اکثر نقاط اروپا و نیز ایالات متحده ظهور کرد و فراگیر شد. این سبک واکنشی بود در برابر گرایش تاریخ‌گرایانه فرنگستانی سده نوزدهم میلادی و تلاشی بود جهت خلق یک سبک تازه و نوین. ویژگی عمده این سبک کاربرد خطوط سینوسی و پرانحنای نامتقارن به تقلید از نقوش پرپیچ وتاب گیاهی و پیچک‌وار این سبک که آغاز جنبه تزیینی داشت(Seyed Sadr,2009,14).[in Persian]

[1] Art Nouveau

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

قرن نوزدهم شاهد تغییرات عظیمی در جامعه اروپا و آمریکا بود، انقلاب صنعتی و در پی آن تنوع کالاهای مصرفی به دلیل افزایش جمعیت در قرن نوزدهم پدیده‌ای بود که محبوبیت سبک آرت نوو –که در تلاش برای ارتقای محصولات این دوره محسوب می‌شد– را افزایش داد. «آرت‌نوو اولین سبک بزرگ بین‌المللی بود که توسط طیف متنوعی از هنرمندان در رشته‌های مختلف –هنر، معماری و هنرهای کاربردی– در بسیاری از کشورها کار می‌شد. اوج شکوفایی این جنبش در اواخر قرن نوزدهم و آغاز قرن بیستم میلادی(۱۸۹۰ تا ۱۹۰۵) و افزایش نقوش ارگانیک با شکل‌های منحنی بسیار تلطیف شده در اغلب کشورهای اروپا بود»(Longley Road,2007,6). «این سبک به سرعت فراگیر شد و درکشورهای گوناگون، به نام های مختلفی اطلاق گردید. آرت‌نوو نقطه تعالی و برآیند تلاقی نهضت های اصلاح طلب میانه قرن نوزدهم همچون نهضت هنرو صنایع انگلستان و نتیجه تاثیرپذیری هنرمندان غربی از شرق و خاور دور بود»(Moazen. Raisi,2022). [in Persian] در آن برهه زمانی، هنر بیشتر در میان اشراف رواج داشت و مردم عادی کمتر درگیر کالاهای زینتی و استفاده از زیورآلات بودند. ظهور آرت‌نوو باعث ورود هنر و پیدایش تفکرات زیبایی‌شناسانه در زندگی مردم شد. «در ابتدا آرت‌نوو توسط معماران و دکوراتیوهایی که به ریشه‌های خود در سنت‌های ملی باز می‌گشتند یا کسانی که می‌خواستند به سادگی سنت وفادار بمانند، تولید شدند. اینان می‌توانستند تغییرات جدید را با تاکید بر شکوه و لذت‌بخشی از مضامین قدیمی کم و بیش فراموش شده، استخراج کنند»(Lahor,2007,79). واژه آرت‌نوو به معنی بسیار وسیعی به‌کار گرفته می‌شود و به‌طور کلی تمام جنبش‌های پیشگام اروپایی را دربر می‌گیرد که به هر کدام با اصطلاحاتی مثل "یوگند استیل[۲]، "مدرن استیل[۳]"و "لیبرتی[۴]" اشاره می‌شود. مورخان، سبک مدرن و تغییرات آن را و آنچه که این سبک را از سبک‌های قدیم جدا می‌سازد، آفریننده سبک و یا شاید تغییر سلیقه پنداشته‌اند(Sembach,2019,11). در منابع و مستندات دو واژه "سبک" و "جنبش" به آرت‌نوو اطلاق شده است. با توجه به بکارگیری از این واژگان در اطلاق به "آرت‌نوو"؛ در این مقاله در مواردی که در خصوص شیوه اجرا و نوع مواجهه هنرمند با بهره‌مندی از مولفه‌های آرت‌نوو مدنظر است از واژه "سبک" و در مواردی که تحولات و رخدادهای تاثیرگذار آرت‌نوو طرح می‌شود از "جنبش" استفاده می‌شود. در نهایت می‌توان چنین استناد کرد: «آرت‌نوو سبکی از طراحی، هنر و معماری بود. همچنین یک جنبش هنری با یک ماموریت بود»(Sternau,1996,9). در میان سبک‌های هنری هیچ سبکی گستردگی و جامعیت سبک آرت‌نوو را نداشت. بیان هنری آرت‌نوو از نگرش و مطالعه‌ای نوین به طبیعت سرچشمه گرفته است که تاثیراتی از هنر سایر ملل، خصوصا هنر و صنایع دستی ظریف ژاپن، در آن مشاهده می‌شود (Shad Ghazvini,2009,9). [in Persian] «به این ترتیب برای بهبود فرم و خصوصیات اشیا مانند مبلمان، ابزار، پارچه، لباس و هرنوع لوازم خانه جنبشی به‌وجود می‌آید و این جنبش در نیمه دوم قرن نوزدهم کلیه بحث‌های فرهنگی را جهت می‌بخشد، تا این که به همت ویلیام موریس[۵] تشخیص این جنبش از سلسله تفکرات هنر و صنعت، امکان‌پذیر می‌شود. مفهوم اصطلاح هنرهای کاربردی(هنرهای مورد استفاده زندگی روزمره) و جدایی آنها از هنرهای عالی‌تر، یکی از نتایج انقلاب صنعتی و فرهنگ تاریخ‌گرایی به‌شمار می رود»(Sembach,2019,9).

۳-۲. مولفه‌های اصلی سبک آرت‌نوو

ماهیت آرت‌نوو، خط است. یک منحنی گسترده سینوسی که در هر طراحی از این سبک یافت می‌شود. از دیگر مولفه‌های سبک آرت‌نوو، می‌توان به تلفیق، استفاده از نقوش تزیینی، تاکید بر کاربرد، ارایه در زندگی روزمره اشاره کرد. «این جنبش که در ابتدا در قالب شکل‌ها و نقش‌های گیاهی مواج، اسلیمی‌ها و منحنی‌های پرپیچ و تاب پدید آمده بود، در زمینه تزیینات و دکوراسیون داخلی و هنرهای کاربردی از هنر شرق زمین مخصوصا هنر اسلامی ایرانی بهره بسیار گرفت»(Mahabadi,2005,1). [in Persian]

«در واقع سبک آرت‌نوو احیاگر سبک تزیینی رمانتیک باروک است و هدف آن نمایش ارزش‌های تزیینی خطوط منحنی بود– چه در زمینه خطوط پرپیچ و خم گل و گیاه (در آثار فرانسوی، بلژیکی و اسپانیایی) و چه به شکل خطوط هندسی(انگلیسی، آلمانی، اسکاتلندی). آرت‌نوو هم بازگشتی است به طبیعت و دنیای پیش از عصر صنعتی شدن و هم بازگشتی به ارزش‌های از دست رفته پیشین. اما آرت‌نوو همچنین حرکتی پیشرو است که به خوبی طرز کار با مواد سنتی را می‌شناسد و می‌داند آنها را چگونه در خدمت آفرینش خلاقه خود در آورد» .Chilvers) (Osborne,2010,18. «آرت‌نوو که با خطوط زینتی و سینوسی مشخص می‌شد، سبکی بسیار بدیع براساس اشکال طبیعی، گیاهی و جانوری است که آثار منحصربه‌فرد و شاخص هنرمندان این حوزه، نمایشی بارز از این سبک است که انتقالی از فراوانی بیش‌ازحد تاریخ‌گرایی ویکتوریایی[۶] و عملکرد شیک مدرنیسم[۷] فراهم کرد»(Sternau,1996,5). سبک آرت‌نوو، سبکی تزیینی بود و واکنشی در برابر گرایش تاریخ‌گرایانه فرنگستانی سده نوزدهم و تلاشی در جهت خلق یک سبک تازه و نوین بود که ویژگی عمده آن کاربرد خطوط سینوسی و پرانحنای نامتقارن به تقلید از نقوش پرپیچ و تاب گیاهی و پیچک‌وار بود(Chilvers. Osborne,2010,17). «ریشه های مبانی نظری آرت‌نوو در شیوه هنرها و صنایع‌دستی اواسط قرن نوزدهم در انگلستان و تاثیر تورپ و موریس مترلینگ در ادبیات و جان راسکین[۸] و ویلیام موریس بود. تاثیر پذیری معماری

[2] Jugendstil
[3] Modern style
[4] Liberty
[5] William Morris
[6] Victorian historicism
[7] Modernism
[8] John Ruskin

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

از طبیعت و حضور سطوح مواج و خطوط نرم و فضاهای سیال و تو در تو در بعضی آثار معماران بارز این دوره مشهود است» Hassan). (Khani,2005,18 [in Persian] « اواخر قرن نوزدهم دوران تلفیق‌گرایی در هنرها و زمانی بود که در آن هنرمندان به‌دنبال راه‌های تازه‌ای می‌گشتند که فی‌نفسه واکنشی در برابر موج "ترقی" ملازم با صنعتی شدن به‌شمار می‌رفت»(Arnason,1995,75) .«در اواخر قرن نوزدهم در پی شکل‌گیری هنر آرت‌نوو در راستای به هم پیوستگی هنر و صنعت در اروپا، گرایش به هنر تزئینی اسلامی که برای بیان حقایق معنوی به وجود آمده بود. بیشتر شد. تحقیق و جستجو در مبانی زیبایی شناسی تزیینات اسلامی و شناخت طرح های انتزائی به منظور آراستن و تزئین اشیا و سطوح بناها، هنرمندان آرت‌نوو را به خود جلب کرد و تأثیرات بسیاری بر آثار آنان گذاشت»(Ahmadi Moghadam,2013,1). [in Persian] «رشد و شکوفایی این جنبش تا حد زیادی مدیون هنر دکوراتیو شرقی و اسلوب زیبایی‌شناسی و تزئینات هنر اسلامی بوده است که در آن زمان، مورد توجه دنیای غرب واقع شده بود. هنر آرت نوو در زمینه تزئینات و دکوراسیون داخلی و هنرهای کاربردی از هنر مشرق زمین مخصوصا هنر ایرانی اسلامی بهره بسیار گرفت. شاخصترین تأثیرپذیری از هنر اسلامی در زمینه دکوراسیون داخلی و صنایع دستی بود»(Rafiei,,2013,20). [in Persian] همانطور که گفته شد، از شاخصه‌های مهم سبک آرت‌نوو، تلفیق دو متریال باهم از جمله فلز و شیشه است. تاکید روی کاربرد اثر بوده و اکثر آثار رنگی هستند. آرت نوو از فرم‌ها و ساختارهای طبیعی به‌ویژه خطوط منحنی و مواج گل‌ها و گیاهان متاثر بود. بررسی مبانی زیبایی‌شناسی تزیینات اسلامی و شناخت طرح‌های انتزاعی به منظور آراستن و تزیین اشیا و سطوح بناها، هنرمندان آرت نوو را به خود جلب کرد و تاثیرات بسیاری بر آثار آنان گذاشت.

۳-۳. آثار تلفیقی هنرمندان پیشگام سبک آرت‌نوو

آرت‌نوو، در ادامه جنبش انگلیسی هنر و صنایع‌دستی، که عضو اصلی آن ویلیام موریس بود، ایجاد شد. این جنبش، طغیانی برعلیه عصرجدید ماشینی شدن و نیز تلاشی توسط موریس وهنرمندان دیگر برای تحقق فلسفه جان راسکین[۹] –هنر حقیقی باید هم زیبا باشد هم مفید– بود. «آنها دنیای هنرمند را در جریان فروپاشی بر اثرصنعتی شدن می‌دیدند و تلاش می‌کردند تا برای بازگشت به برخی معیارهای زیبایی، سادگی و صنعتگری که به سده‌های پیشین مخصوصا، سده‌های میانه مرتبط می‌دانستند دست پیدا کنند. اندیشه‌های این جنبش به سرعت درسراسر اروپا گسترش پیدا کرد. آنچه در این حرکت پنهان بود، نظریه ادغام هنرها بر پایه شناخت اصول هنری حرکت پویای خطی بود»(Arnason,1995,78). اواسط قرن نوزده شاهد آغاز عصر فردیت و نوآوری در زمینه فلزکاری گرانبها و غیرگرانبها بود. استانداردهای صنایع‌دستی هنرنو بسیار بالا بود و این دوره از نظر تنوع دائمی اختراعات غنی بود. «شیشه، در سبک آرت‌نوو به عنوان یک روش بین‌المللی در دکوراسیون– به‌طور پیوسته در دهه ۱۸۹۰ رشد کرده بود– کمک کرد. منبع این ایده‌های هنری، ویلیام موریس بود که جنبش زیبایی شناسی و عرفان نقاشان قبل از رافایل و نمادگرا بودند را به روش شرقی در آورد. تزیینات سبک آرت‌نوو به دو صورت بود، موردی که بیشتر در فرانسه، بلژیک توسعه یافت، از طبیعت الهام گرفت و با اغراق در اشکال منحنی، شکل گیاهان، ساقه‌ها و پیچک‌ها، اصطلاحی تزیینی ایجاد کرد و دومین مورد مفهوم خطی دوبعدی و نمادین از سبک آرت‌نوو بود. می‌توان ادعا کرد: «گاله بدون شک برجسته‌ترین هنرمند شیشه‌ای این دوره بود، شاید حتی بزرگ‌ترین هنرمند تمام دوران. وی الهام‌بخش بسیاری از افراد دیگر شد تا در همان زمینه کار کنند. بویژه در منطقه تولید شیشه در اطراف نانسی، جایی که او کارگاه‌های خود را داشت. در جاهای دیگر به‌ویژه در اتریش و آمریکا، شیشه‌های رنگین‌کمانی بسیار مد بودند و شیشه کامئو در دولایه و سه لایه محبوب‌ترین نوع شیشه در دوره آرت‌نوو بود»(Klein, Lloyd,2000,199).

۳-۳-۱. امیل گاله

امیل گاله[۱۰] از پیشگامان سبک آرت‌نوو محسوب می‌شود که در دانشگاه نانسی مدرک کارشناسی خود را گرفت. «در نوزده سالگی موسیقی و هنر آلمانی را فرا گرفت. سپس در کارخانه شیشه لوران بورگان[۱۱]، اسچور و سی[۱۲] کار کرد، جایی که دانش خود را در مورد مواد شیمیایی شیشه، تکنیک‌ها و فرم‌ها بهبود بخشید. گاله که ذاتا کنجکاو بود، فراتر از رویکرد نظری استاندارد با فرآیندهای جدیدی که یاد می‌گرفت، دمیدن شیشه[۱۳] را آموخت. وی مجذوب گیاه‌شناسی بود و در طول سفرهایش به مطالعه گیاهان، حیوانات و حشرات در طبیعت می‌پرداخت و بازتولیدهای دقیقی انجام می‌داد که بعدا به عنوان مرجعی برای کارهای تزیینی او عمل می‌کرد»(Lahor,2007,172). در سال ۱۸۷۳، گاله استودیوی شیشه‌ای خود را در کارخانه خانوادگی تاسیس کرد و از این پس توانست از فرآیندهایی که قبلا آموخته بود استفاده کند. به این ترتیب بود که او خلاقیت‌های هنری، فردی و اصیل شیشه‌ای را ارائه کرد. گاله از شیوه‌های نوآورانه‌ای مانند شیشه‌های تراش‌دار و حکاکی شده و خمیر شیشه[۱۴] استفاده می کرد و همچنین اشکال جدیدی از گلدان‌های شیشه‌ای را به رنگ‌هایی که قبلا دیده نشده بود ایجاد می‌نمود. گاله از هنرمندان پیشرو فرانسوی بود که با بکارگیری همزمان فلز و شیشه، آثاری با کاربرد چراغ و ظرف را طراحی و اجرا می نمود. در جدول شماره ۱ به بررسی پنج نمونه اثر

[9] John Ruskin
[10] emile galle
[11] Lorraine Burgun
[12] Schewerer & Cie
[13] Blowing Glass
[14] Pat de verre

Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026
[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]

تلفیقی فلز و شیشه که توسط گاله طراحی و اجرا شده است پرداخته می‌شود.

جدول شماره ۱: بررسی آثار تلفیقی فلز و شیشه، امیل گاله. (نگارندگان).

Table 1: Study of the combined effects of metal and glass, Emile Gallé.(Authors).

اثر	فرم	تکنیک	کاربرد	توضیحات
(Lahor,2007,174)	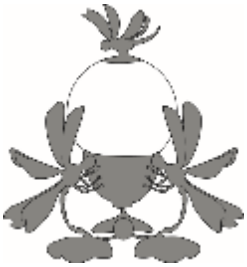	بدنه شیشه‌ای به روش دمیدن اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی و سپس به بخش شیشه‌ای متصل شده‌است.	چراغ	طرح برگرفته از طبیعت، گل و حشرات
(Wolf,2015,159)		بدنه شیشه‌ای به روش دمیدن در قالب اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی و سپس به بخش شیشه‌ای متصل شده‌است.	ظرف در دار	نقوش گل و گیاه با تکنیک مینای شیشه تزیین شده است.
(www. vsemart.com ,11.13.2023,8:36)	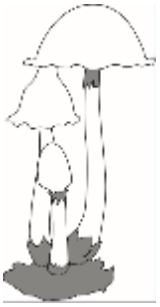	بدنه شیشه‌ای به روش دمیدن اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی اجرا شده و افزوده شده‌است.	چراغ	برگرفته از طبیعت
(www. vsemart.com,11.13.2023,9:50)		بخش شیشه‌ای گل به روش ریختگی در شن و بدنه شیشه‌ای با دمیدن اجرا شده و قسمت فلزی به روش ریختگی اجرا شده و بهم متصل شده‌اند.	چراغ	الهام گرفته از گل.

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

(Fahr. Backer,2007,17)		بدنه شیشه‌ای به روش دمیدن و نقاشی شده و پایه فلزی ریختگی شده‌است.	ظرف	گل نقاشی شده روی شیشه کاملا بصورت طبیعی است.

براساس جدول شماره یک می‌توان دریافت امیل گاله اغلب آثار تلفیقی خود را با کاربرد چراغ یا روشنایی طراحی می‌نمود. ابتدا بخش شیشه‌ای این آثار به شیوه دمیدن شیشه ساخته می‌شد و سپس بخش فلزی به روش ریخته‌گری و اغلب با فلز برنز اجرا می‌شد. فرم کلی آثار وی برگرفته از طبیعت و فرم گیاهان و حشرات بوده است. بخش شیشه این آثار با شیوه‌های متفاوت نقاشی و چاپ تزیین می‌شد که این نقوش نیز برگرفته از طبیعت و گیاهان است.

۳-۳-۲. رنه لالیک

رنه لالیک۱۵ متولد ۱۸۶۰ در فرانسه، فعالیت خود را به عنوان جواهرساز آغاز کرد. « وی به مدت دو سال(۱۸۷۸-۱۸۸۰) برای تحصیل در دانشگاه هنر سیدنهام۱۶ به لندن رفت. پس از بازگشت به پاریس با طراحی جواهرات و فروش طرح‌ها پرداخت. در سال ۱۸۸۲ به کلاس ساخت مجسمه و چاپ رفت» (Lahor,2007,184). ایده‌های خلاقانه وی اغلب از طبیعت گرفته شده است؛ فرم حیوانات و گیاهان بسیار شبیه به نمونه زنده ساخته شده است که از این‌رو برخی از منتقدان کار او را پست و رو به نابودی می‌دانند. «موفقیت لالیک را می‌توان تاحدی به دیدگاه او نسبت داد که معتقد بود کالاهای زیبا باید در دسترس همگان باشد. او اغلب به جای طلا و الماس از سنگ‌های نیمه قیمتی استفاده می‌کرد و زمانی که شیشه کار می‌کرد، روش‌های تولید کارخانه‌ای را معرفی نمود»(Bedoyere,2005,48). علاقه رنه لالیک به شیشه به دهه ۱۸۹۰ برمی‌گردد که او شروع به استفاده از شیوه ریخته‌گری سرد در طراحی و اجرای آثار هنری در تلفیق چند متریال در کنار هم کرد. «در حدود سال ۱۹۰۰، لالیک شروع به تجربه اجرای قطعات شیشه‌ای موم گم شده۱۷، از جمله گلدان‌ها و پنل‌هایی نمود که به‌عنوان اثر تزیینی در خانه‌اش استفاده می‌کرد. در سال ۱۹۰۲ لالیک کارخانه شیشه کوچکی راه‌اندازی کرد. اولین سفارش تجاری او از طرف عطرساز فرانسوای بود که برای طراحی بطری‌های عطر به او مراجعه کرد. با تمرکز وی بر تولید در سال ۱۹۱۲ حرفه لالیک به‌عنوان جواهرساز به پایان رسید و فصل جدیدی از زندگی کاری وی در طراحی ظروف شیشه‌ای آغاز شد»(Longley Road,2007,144). مجموعه آثار وی طرح‌هایی از نمایش الگوهای زیبای عصر آرت‌نوو تا نقوش مدرن آرت‌دکو را شامل می‌شد. لالیک با ترکیب تکنیک‌های مدرن تولید انبوه با شیوه‌های تولید شیشه هنری، هنر شیشه‌گری سنتی را به سطح هنرهای زیبا، اصطلاحی که مناسب قرن بیستم بود، ارتقا داد. «اگرچه رنه لالیک معمولا با شیشه‌گری در سبک آرت‌دکو مرتبط است اما استعداد استثنایی و تطبیق‌پذیری خارق‌العاده وی با دیگر هنرمندان آن دوره بیش از کار وی در دوره آرت‌دکو بود. لالیک این مفهوم سنتی را که باید در یک مهارت واحد محدود بود به چالش کشید و در طول زندگی خود به تکنیک‌ها، سبک‌ها و رسانه‌های مختلف تسلط یافت»(Bedoyere,2005,48). در جدول شماره ۲، به بررسی پنج نمونه از آثار رنه لالیک پرداخته می‌شود که در طراحی و اجرای آن از تلفیق فلز و شیشه بهره برده است.

جدول شماره ۲: بررسی آثار تلفیقی فلز و شیشه، رنه لالیک(نگارندگان).

Table 2: Analytical Study of Composite Metal and Glass Works, Rene Lalique.(Authors).

اثر	فرم	تکنیک	کاربرد	توضیحات
(Bayer. Waller,2005,102)	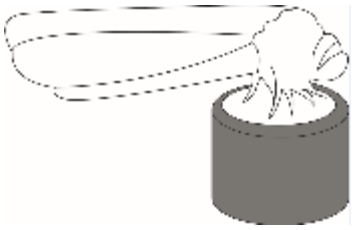	بخش شیشه‌ای با تکنیک ریختگی اجرا شده و به‌عنوان دستگیره روی بخش	ظرف با در شیشه‌ای	قاصدک شیشه‌ای بصورت واقعی می‌باشد.

[15] rene lalique
[16] Sydenham Art College
[17] Lost wax

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

		فلزی قرار گرفته است.		
طرح انسان با دیواره گیاهی.	گردن آویز	ریختگی شیشه و افزودن بخش فلزی به-عنوان قاب و نگهدارنده.		(Bayer. Waller,2005,19)
نقوش روی ظرف نشانگر انسان و طبیعت می‌باشد.	ظرف عطر	بخش شیشه‌ای با تراش تزیین شده و بخش فلزی پس از ریختگی روی بدنه شیشه‌ای نصب شده است.		(Bayer. Waller,2005,66)
نقوش گیاهی.	چراغ	شیشه به روش ریختگی در قالب و سپس نقاشی شده است و پایه فلزی ریختگی شده است.	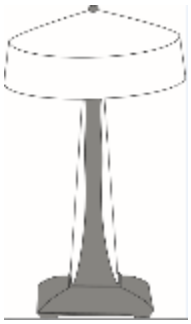	(Elliott,2014,102)
طرح انسان با دیواره ای شبیه شاخه درخت.	دیوارکوب	بخش شیشه‌ای و فلزی به روش ریختگی اجرا شده و سپس بهم متصل شده‌است.	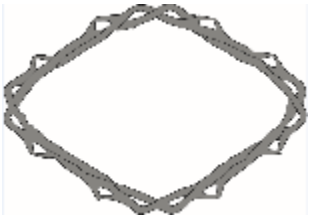	(Fahr.Becker,2007,85)

براساس جدول شماره۲ مشاهده می‌شود که آثار رنه لالیک با بهره‌مندی از شیوه‌های مختلف در بخش شیشه که اغلب از شیوه ریخته‌گری سرد شیشه برای ساخت استفاده می‌شد و سپس با قطعات فلزی ریخته‌گری شده از جنس برنز تلفیق می‌گردید. اهمیت کاربرد در این آثار مشاهده می‌شود که اغلب با کاربرد روشنایی، عطردان، زیورآلات، چراغ و ظرف ساخته شده است.

۳-۳-۳. لوییس کامفورت تیفانی

سبک آرت‌نوو در آمریکا با شخصیت هنرمندی چون لوییس کامفورت تیفانی پیوند خورده است. تیفانی طراح و شیشه‌گر بود و شکوفایی نوینی در این زمینه ایجاد کرد و آثار شیشه‌ای رنگین و تزیینی او سبک آرت‌نوو را بیشتر در معرض توجه عموم قرار داد و نگاه‌های بیشتری به خود

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

جلب کرد(Shad Ghazvini,2009,12). [in Persian] «لوییس کامفورت در آکادمی ملی طراحی نیویورک[18]، که امروزه آکادمی ملی نامیده می‌شود، تحصیل کرد که شامل یک گروه افتخاری از هنرمندان آمریکایی، یک موزه و یک مدرسه هنرهای زیبا است. تیفانی برای اولین بار در سال ۱۸۷۲ و در سن بیست و چهار سالگی به کار با شیشه علاقه‌مند شد. ده سال گذشت تا در سی و چهار سالگی شروع به طراحی آثار شیشه‌ای خود کرد. او با رنگ‌ها و فرم‌های عجیب با شیشه هنرنمایی کرد»(Lahor,2007,167). وی شرکت خود را با تمرکز بر شیوه‌های ساخت شیشه در سال ۱۸۸۵ تاسیس کرد و «کارش را با طراحی شیشه‌های رنگی برای پنجره‌ها آغاز کرد. سپس به تولید اقلام دیگری از قبیل گلدان و حباب چراغ پرداخت و صنعت پررونقی به وجود آورد. شاخصه کار او شکل‌های نرم و مواج در شیشه‌های شفاف و نیمه شفاف با رنگ‌های گوناگون بود»(Reynolds,2006,127). او روش‌های اجرایی نوینی را توسعه داد و قادر به تولید شیشه مات[19] شد. این در زمانی رخ داد که بیشتر هنرمندان هنوز شیشه‌های رنگی شفاف را ترجیح می‌دادند(Lahor,2007,167). شرکت تیفانی همچنان به حیات خود ادامه می‌دهد و آثار تلفیقی فلز و شیشه تولید و ارایه می‌نماید. در جدول شماره ۳، پنج نمونه از آثار تلفیقی لوییس تیفانی مشاهده می‌شود که شیوه‌های اجرایی بخش‌های شیشه و فلز آن مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول شماره ۳:بررسی آثار تلفیقی فلز و شیشه، لوییس کامفورت تیفانی(نگارندگان).

Table 3: Analytical Study of Composite Metal and Glass Works, Louis Comfort Tiffany.(Authors).

اثر	فرم	تکنیک	کاربرد	توضیحات
(Kay, 2013,49)	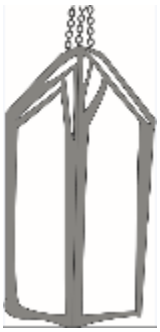	بخش شیشه‌ای به روش معرق شیشه اجرا شده و بصورت ورقه‌های شیشه با فلز بهم وصل شده است.	چراغ آویز	نشانگر طبیعت.
(Kay, 2013,79)		بخش شیشه‌ای به روش معرق شیشه اجرا شده و با فلز به پایه وصل شده و مذاب شیشه داخل فلز دمیده شده است.	چراغ- آباژور	برگرفته از پرهای طاووس.
(Bedoyere, 2007,134)		قسمت‌های شیشه‌ای به روش دمیدن اجرا شده و به بدنه فلزی متصل شده که به روش ریختگی اجرا شده است.	چراغ ایستاده	گل‌ها کاملا برگرفته از طبیعت و شبیه یک بوته است.

[18] National Academy of Design in New York
[19] Opalescent glass

Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026
[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]

گل‌ها بصورت طبیعی و برگرفته از طبیعت.	چراغ آویز	بدنه به‌روش معرق شیشه اجرا شده و گل‌های شیشه‌ای دمی به بدنه فلزی افزوده شده است.	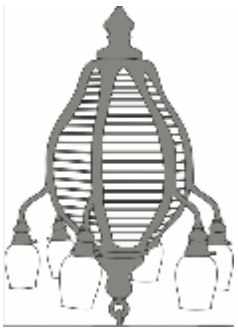	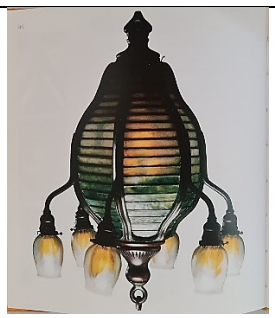 (Kay, 2013,145)
منحنی و اسپیرال سبک آرت‌نوو و الهام از حلزون.	چراغ ایستاده	بخش شیشه‌ای به روش معرق شیشه و پایه با تکنیک ریختگی اجرا شده.	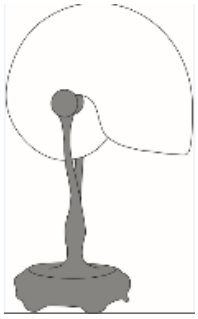	(Bedoyere, 2007,67)

تنوع و فراوانی آثار تلفیقی فلز و شیشه تولید شده در کارگاه هنری تیفانی بسیار گسترده است. پنج نمونه اثر بررسی شده با تاکید بر چراغ‌های رومیزی تولید شده در کارگاه وی است که از تلفیق فلز و شیشه بهره گرفته شده است. در فرم کلی این آثار از فرم‌های ارگانیک و طبیعی چون صدف، اسپیرال، گل، فرم بدن طاووس و... استفاده شده است. بخش شیشه‌ای آن به شیوه معرق شیشه، دمیدن شیشه و دمیدن در قالب‌های فلزی ساخته شده است. قسمت‌های فلزی اغلب از فلز برنز به شیوه ریخته‌گری ساخته شده و نقش پایه و نگهدارنده را ایفا می‌کند. رنگ، شفافیت و نقش در بخش شیشه تمرکز یافته است.

۳-۳-٤. کارخانه شیشه برادران دائوم

آنتونین[20] و آگوست[21] دائوم[22] بنیان‌گذاران شرکتی هستند که توسط پدرشان به دلیل پایان جنگ ۱۸۷۰ از منطقه آلمان نقل مکان کرد. «آنتونین در سال ۱۹۰۱ نایب رئیس اکول د نانسی[23] شد. این شرکت هنوز وجود دارد، اما دیگر توسط خانواده دائوم اداره نمی‌شود»(www.art-nouveau-around-the-world.org,6.20.2023,3:36)

تولید انبوه ظروف شیشه‌ای هنری -در کنار تولید قطعات منفرد- توسط کارخانه شیشه‌سازی برادران دائوم صورت می‌گرفت. «این تا حد زیادی به دلیل استعداد آنتونین دائوم در درک این موضوع بود که شیشه به عنوان یک ماده خام باید به‌طور مداوم برای تامین نیازهای هنری معاصر سازگار شود. او براین باور بود که، اشیا جذابی که حتی زمانی به صورت سری تولید می‌شدند، به کلیشه تبدیل نمی‌شود و جذابیت یک شی منحصر به فرد را در دکوراسیون حفظ می‌کنند»(Fahr,Becker,2007,123). در جدول شماره ۴، پنج نمونه از آثار تلفیقی فلز و شیشه برادران دائوم آورده شده است.

جدول شماره ٤: بررسی آثار تلفیقی فلز و شیشه، برادران دائوم. (نگارندگان).

Table 4: Analytical Study of Composite Metal and Glass Works,Daum Brothers.(Authors).

اثر	فرم	تکنیک	کاربرد	توضیحات

[20] Antonin
[21] Auguste
[22] daum
[23] Ecole de Nancy

Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026 [DOI: 10.66224/jic.8.1.330]

برگرفته از طبیعت و شاخه‌های درخت.	چراغ	قسمت شیشه‌ای به روش دمی و بخش فلزی به روش ریختگی اجرا شده و بهم متصل شده‌اند.		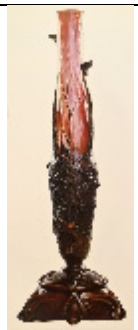 (Lahor,2007,48)
گل بصورت طبیعی نقاشی شده‌است.	ظرف	قسمت شیشه‌ای به روش دمی و بخش فلزی به روش ریختگی اجرا شده و بهم متصل شده‌اند.		(Longley Road,2007,150)
برگرفته از طبیعت	چراغ- آباژور	قسمت شیشه‌ای به روش دمی و بخش فلزی به روش ریختگی اجرا شده و بهم متصل شده‌اند.		(Bedoyere,2005,275)
منحنی بدنه فلزی کاملا نشانگر خطوط منحنی دوره سبک آرت‌نوو می- باشد.	چراغ	شیشه به روش دمیدن شیشه اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی انجام گرفته است.	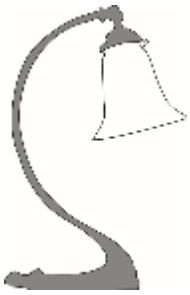	(www.art-nouveau-around-the-world.org,11.10.2.23,10:55)
کلیه خطوط بیانگر خطوط منحنی سبک آرت‌نوو می- باشد و برگرفته از طبیعت.	شمعدان	شیشه به روش دمیدن شیشه اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی انجام گرفته است.		(www.art-nouveau-around-the-world.org,11.10.2.23,10:58)

استفاده متداوم و مکرر از فرم‌های گیاهی ارگانیک و منحنی که متاثر از نقوش سبک آرت‌نوو است در آثار برادران دائوم مشاهده می‌شود. آثار مورد مطالعه در جدول شماره ۴ به بازنمایی دقیق‌تری از طبیعت پرداخته و در ماده فلز و شیشه متناسب با فرم و ماهیت آن گیاه بکار برده شده است. اغلب بخش‌های شیشه به روش دمیدن در قالب و دمیدن آزاد ساخته شده است و باتوجه به ویژگی‌های شیشه که رنگ داشت و نور را از خود عبور می‌داد در بخش‌های مختلف طراحی و اجرا از آن استفاده می‌کردند و فلز به دلیل داشتن استقامت و مقاومت و تحمل وزن بیشتر به‌عنوان ساقه و نگهدارنده کار بکارگرفته می‌شد.

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

۳-۳-۵. گوستاو گورشنر

گوستاو گورشنر[۲۴] مجسمه‌ساز اتریشی آلمانی الاصل، از دیگر هنرمندان فعال در هنرهای تزئینی و کاربردی در سبک آرت‌نوو بود که آثارش ترکیبی از هنرنو و زیبایی‌شناسی کارگاه‌های وین[۲۵] برای خلق لامپ‌ها، زیرسیگاری‌ها، دستگیره‌های در و سایر اشیا کاربردی بود. آثار او که دارای خطوط ارگانیک و متحرکی است که از مشخصه‌های بارز جنبش آرت‌نوو می‌باشد. گورشنر که در ۲۸ سپتامبر ۱۸۷۳ در مولدورف آلمان به دنیا آمد، در سال ۱۸۸۸ در دانشکده هنرهای کاربردی وین تحصیل کرد. او پس از بازدید از پاریس در سال ۱۸۹۷ به سبک آرت‌نوو علاقه‌مند شد. امروزه آثار گورشنر را می‌توان در مجموعه‌های موزه کوپرهویت[۲۶] در نیویورک، موزه شیشه کورنینگ[۲۷] و کاخ پتیت[۲۸] در پاریس یافت. او در ۲ اوت ۱۹۷۰ در وین اتریش درگذشت(www.artnet.com,2023.11.20,6:24).

در جدول شماره ۵، پنج نمونه از آثار گورشنر مشاهده می‌شود. استفاده از نقوش گیاهی منحنی و طبیعی ارگانیک در آثار این هنرمند قابل مشاهده است.

جدول شماره ۵: بررسی آثار تلفیقی فلز و شیشه، گوستاو گورشنر. (نگارندگان).

Table 5: Analytical Study of Composite Metal and Glass Works,Gustav Gurschner.(Authors).

اثر	فرم	تکنیک	کاربرد	توضیحات
(www.1stdibs.com ,2023.11.20,5:18)		شیشه به روش دمیدن شیشه اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی انجام گرفته است.	چراغ	نقوش گیاهی شبیه شاخه‌های انگور برگرفته از طبیعت است.
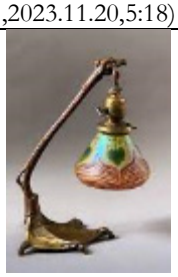 (www.etsy.com, 2023.22.11,8:15)		قسمت شیشه‌ای به روش دمیده در قالب اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی انجام گرفته است.	چراغ	پایه چراغ الهام گرفته از خزندگان و یا پرندگان می‌باشد
(www.cottoneauctions .com,2023.22.11,8:20)	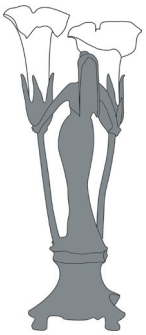	شیشه‌ها به روش دمیدن شیشه اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی انجام گرفته است.	چراغ یا شمعدان	گل‌ها بصورت طبیعی و استفاده از پیکره زن در آثار وی بسیار دیده می‌شود.

[24] Gustav Gurschner
[25] Wiener Werkstätte(زبان آلمانی)
[26] Cooper Hewitt Museum in New York
[27] the Corning Museum of Glass
[28] the Petit Palais in Paris

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

(www.jonesantiquelighting .com,2023.22.11,8:45)	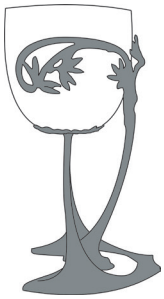	شیشه به روش دمیدن شیشه اجرا شده و بخش فلزی به روش ریختگی انجام گرفته است.	چراغ یا شمعدان	برگ‌ها برگرفته از طبیعت است.
(www.1stdibs.com, 2023.22.11,8:13)		شیشه به روش دمیده در قالب و بخش فلزی به روش ریختگی انجام شده و برروی پایه سنگی ایستاده است.	چراغ	استفاده از پیکره زن و پیچ و تاب لباس نشانگر خطوط دوره آرت‌نوو می‌باشد.

در جدول شماره۵، هنرمند در عین حال که به بازنمایی از طبیعت اهمیت داده است، انسان را نیز وارد طراحی‌هایش کرده و فرم انسان که اغلب فیگور زن است در آثارش دیده می‌شود و به نگاه اغراق‌گونه و اسطوره‌ای به زن داشته‌است. فرم انسان به عنوان پایه و نگهدارنده کار و از جنس فلز برنز است که به روش ریخته‌گری اجرا شده و بخش شیشه‌ای اکثرا به روش دمیده در قالب ساخته شده و به بدنه فلزی اضافه شده است و کاربرد چراغ و روشنایی دارد.

٤. نتیجه‌گیری

سبک آرت‌نوو پس از انقلاب صنعتی و ورود هنر در قالب هنرهای تجسمی و به عنوان آثار دو بعدی که در گالری ارائه می‌شد، در واقع تلاشی بود که هنرمندان برای استفاده مجدد از هنر در آثار کاربردی و ورود هنر به زندگی قشر متوسط جامعه انجام دادند. از این رو آثاری که در این دوره اجرا می‌شود با ا ستفاده از نقوش تزیینی، دارای کاربرد و ا ستفاده در زندگی روزمره بود و برای طبقه متو سط جامعه قابلیت د ستر سی دا شت. از بارزترین شاخصه‌های بصری این سبک استفاده وسیع از نقوش تزیینی است که بیشتر شامل نقوش گیاهی و حیوانی و مدور بود. استفاده از نقوش شرق را در آثار این سبک مکرراً شاهد هستیم و مطالعه این شاخصه‌ها که این تأثیر فقط در نقوش نبوده است و در ترکیب‌بندی و فرم و رنگ هم در آثار سبک آرت‌نوو به چشم می‌خورد. با مطالعه آثار شاخص هنرمندان جنبش آرت‌نوو که در آثار خود از تلفیق فلز و شیشه بهره بردهاند، مشخص می‌شود که اغلب آثار دارای ماهیت کاربردی نظیر روشنایی، ظرف و گلدان داشته است. بخش فلزی اغلب به عنوان نگهدارنده و پایه مورد استفاده قرار می‌گیرد و حاوی تزیینات گیاهی و فرم‌های چرخان و منحنی است و در برخی موارد شاهد فرم‌های انسانی به صورت اغراق‌گونه با لباس‌هایی پرخطونشان دهنده حالت بدن هستیم. بخش فلزی معمولا به شیوه ریخته‌گری ساخته شده و سپس قسمت شیشه بر آن ملحق می‌شود. تزیینات به کار رفته در بخش شیشه متناسب با بخش فلزی بوده و در اغلب موارد شامل نقوش گیاهی، حیوانی و تزیینی است. شیوه ساخت بخش شیشه به صورت دمیدن آزاد و در مواردی دمیدن در قالب است. رنگ در این آثار در قسمت‌های شیشه‌ای مشاهده می‌شود و با استفاده از شیوه‌های حکاکی و نقاشی صورت گرفته است و در برخی موارد شیشه با تکنیک تراش تزیین شده است.

سپاسگزاری: بدین وسیله از همکارانی که با شکیبایی ما را در رسیدن به اطلاعات پیشرو راهنمایی کردند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

مشارکت نویسندگان: نویسنده اول، پیشنهاد موضوع و چگونگی نگارش مقاله، روش‌شناسی و جمع‌آوری مطالب و تنظیم جداول را بر عهده داشته است. نویسنده دوم در ویراستاری ادبی، نظارت بر نوشتار و همچنین نگارش چکیده و نتیجه‌گیری فعالیت داشته است.

تأمین مالی: این پژوهش هیچ بودجه خارجی دریافت نکرده است.

تضاد منافع: تامین کنندگان در طراحی مطالعه، در جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل یا تفسیر داده‌ها، در نوشتن مقاله یا در تصمیم‌گیری برای انتشار نتایج نقشی نداشتند.

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

دسترسی به داده ها و مواد: داده‌های اصلی ارائه شده در این مطالعه به صورت باز در کتاب‌هایی با موضوع آرت‌نوو و هنر شیشه در دسترس هستند.

پی‌نوشت‌ها

1. Art Nouveau
2. Jugendstil
3. Modern style
4. Liberty
5. William Morris
6. Victorian historicism
7. Modernism
8. John Ruskin
9. John Ruskin
10. emile galle
11. Lorraine Burgun
12. Schewerer & Cie
13. Blowing Glass
14. Pat de verre
15. rene lalique
16. Sydenham Art College
17. Lost wax
18. National Academy of Design in New York
19. Opalescent glass
20. Antonin
21. Auguste
22. daum
23. Ecole de Nancy
24. Gustav Gurschner
25. Wiener Werkstätte
26. Cooper Hewitt Museum in New York
27. the Corning Museum of Glass
28. the Petit Palais in Paris

References

Ahmadi Moghadam, J. (2013). the impact and impression of Islamic art on Art Nouveau, International Congress of Sustainability in Architecture and Urban Development - Masdar City, https://civilica.com/doc/377840. [in Persian]

Arnason, H. (1995). History of Modern Art, Translated by Mohammad Taghi Faramarzi. Landan: Thames and Hudson. [in Persian]

Bayer, P., & Waller, M. (2005). The Art of Rene Lalique, Quarto, London.

Bedoyere, C. de la. (2005). Art Nouveau, Flame Tree, United Kingdom.

Chilvers, I., & Osborne. H. (2000). styles and schools of art, Tehran: Efaf. [in Persian]

Elliott, K. J. (2005). The Art of Rene Lalique, london.

Fahr Becker, G. (2007). Art Nouveau.

Hassan Khani, J. (2005). Art Nouveau, naturalism in the works of artists and architects of the late 19th century, Architecture and Construction Quarterly, 8 consecutive. [in Persian]

Kay. Ch. de. (2013). Tiffany (1848-1933), Vietnam.

Klein, L., & Dan, W. (2000). The History of Glass, Little Brown and Company (UK), London.

Lahor, J. (2007). Art Nouveau, Vietnam.

Longley Rood, T. (2007). Art Nouveau, Grange books Ltd, London.

Mahabadi, Z. (2005). The effect of Islamic art on new art and the movement of arts and crafts, visual arts, number 23. [in Persian]

Moazen, M., & Raisi Hasan Langi, H. (2022). a study on the art nouveau style and its impact on the world of art, the second international conference on management studies, culture and art, Tehran, https://civilica.com/doc/1877797. [in Persian]

Rafiei, E. (2013). Examining the historical course of Art Nouveau 1 and its impact on Islamic and Iranian architecture,

[DOI: 10.66224/jic.8.1.330]
Downloaded from mail.jih-tabriziau.ir at 22:20 +0330 on Friday October 23rd 2026

the first national conference on Islamic architecture and urban planning and drawing a sustainable urban landscape through Iranian-Islamic architecture and its lost identity, Zahedan, https:/ /civilica.com/doc/422035. [in Persian]
Reynolds, D. (2006). History of Art - Nineteenth Century, Translated by Hassan Afshar, Tehran: Center Publishing. [in Persian]
Sembach, K. J. (2019). Art Nouveau, Translated by Shahrokh Bavar. Tehran, Mirdashti Publisher. [in Persian]
Seyed Sadr, S. A. (2009). Encyclopedia of painting, Tehran: Azar. [in Persian]
Shad Ghazvini, P. (2009). Contemporary Painting of West from Art Nouveau to post-modernism, Qom: Mehr. [in Persian]
Sternau, A, S. (1996). Art Nouveau, spirit of the belle epoque.
URL1: www.vsemart.com
URL2: www.art-nouveau-around-the-world.org
URL3: www.artnet.com
URL4: www.1stdibs.com
URL5: www.etsy.com
URL6: www.cottoneauctions.com
URL7: www.jonesantiquelighting.com
Wolf, N. (2015). Art Nouveau, Prestel. Munich. London, New York.

احمدی مقدم، جواد. (۱۳۹۳). تأثیر و تأثر هنر اسلامی بر هنر آرت‌نوو، کنگره بین‌المللی پایداری در معماری و شهرسازی- شهر مصدر. https://civilica.com/doc/377840
آرناسن، هاوارد. (۱۳۷۴). تاریخ هنر نوین، ترجمه محمدتقی فرامرزی، تهران: انتشارات نگاه.
چیلورز. ایان و آزبورن. هارولد. (۱۳۸۰). سبک‌ها و مکتب‌های هنری، تهران: عفاف.
حسن‌خانی، جلال. (۱۳۸۴). آرت‌نوو، طبیعت‌گرایی در آثار هنرمندان و معماران اواخر قرن ۱۹، فصلنامه معماری و ساختمان، پیاپی ۸.
مهابادی، زهرا. (۱۳۸۴). تأثیر هنر اسلامی بر آرت نو و جنبش هنرها و صنایع، هنرهای تجسمی، شماره ۲۳.
موذن، مریم و رئیسی حسن‌لنگی، حوا. (۱۴۰۲). پژوهشی در سبک آرت‌نوو و تأثیر آن بر دنیای هنر، دومین کنفرانس بین‌المللی مطالعات مدیریت، فرهنگ و هنر، تهران. https://civilica.com/doc/1877797
رفیعی، الهام. (۱۳۹۲). بررسی سیر تاریخی آرت‌نوو ۱ و تأثیرپذیری آن از هنر و معماری اسلامی و ایرانی، اولین کنفرانس ملی معماری و شهرسازی اسلامی و ترسیم سیمای شهری پایدار با گذر از معماری ایرانی- اسلامی و هویت گمشده آن، زاهدان. https://civilica.com/doc/422035
رینولدز، دونالد. (۱۳۸۵). تاریخ هنر- سده نوزدهم، ترجمه حسن افشار، تهران: نشر مرکز.
سمباخ، کلاوس یورگن. (۱۳۹۷). آرت‌نوو (هنر نو)، ترجمه شاهرخ باور، تهران: کتابسرای میردشتی.
سیدصدر، سیدابوالقاسم. (۱۳۸۸). دایره‌المعارف نقاشی، تهران: انتشارات آذر.
شاد قزوینی، پریسا. (۱۳۸۸). مروری بر تاریخ نقاشی معاصر غرب از آرنوو تا پست‌مدرنیسم، قم: مهر.